

Şehrin

YeniGün GAZETESİ'NİN
ÜCRETSİZ KÜLTÜR-SANAT İLAVESİDİR

Hafızası

CİLT: 2 • SAYI: 20

HAZIRLAYANLAR: SADIK GÖKCE - ANUŞ GÖKCE

18 EYLÜL 2020 CUMA

KONYA
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

KONYA BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ'NİN
KATKILARIYLA

AHMET SEVGİ
HOCA İLE SOHBET

İLAVENİN HİKÂYESİ

Bir Kültür İlavesi çıkartıyoruz. Her on beş günde bir heyecan ve stresle bilgisayarımızın başına geçiyor, bize gönderilen yazıları baştan sona okuyoruz. Bu okuma işlemi 35 yıllık meslek hayatım içerisinde benim en çok sevdiğim ve zevk aldığım eylemler arasında hemen hemen ilk sırayı alır.

Sebebini soracak olursanız...

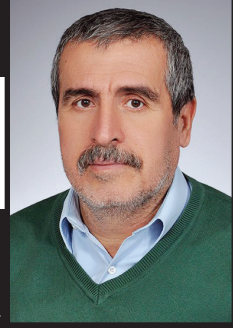
Yazar tarafından yazılan ve daha kimse-nin görme fırsatı bulmadığı bir hikâye, deneme, makale veya gezi yazısı vesaireyi ilk okuyan siz oluyorsunuz. Bu insana farklı bir duygu veriyor. Piyasaya çıkmaya hazırlanan, dünyaya getirilen, üretilen ama daha tüketicinin beğenisine sunulmayan, yeni doğan ama daha aileden hiç kimse-nin kucağına alamadığı bir çocuğu ilk kucağa alan olmanın heyecanını yaşıyorum her okuduğum yazıda.

Bu yazıları okuyorken strese de giriyorum. Çünkü...

Hazırlığına başladığım her ilavenin bir öncekinden daha iyi ve güzel olmasını istiyorum. Bunun için de gelen yazıların her seferinde bir öncekilerden daha ilgi çekici ve doyurucu olması gerekiyor. Yazarlarımız bunun farkında ve özveri içerisinde bu yarışın,(bir önceki sayıyı geçme yarışını) devam etmesi gayesini güdüyorlar.

Okuyucu için basit gelebilir: "Ne yapıyor ki, nihayetinde 15 günde çıkartılan 16 sayfalık bir ilave... İnsan bunu yattığı yerden hazırlar." Düşüncesi içerisinde olabilir. Gerçekten de ilavemiz basılıp elimize ulaştığında bütün yazıları okumam bir saatimi almıyor. Ama aynı yazıların hazırlık döneminde okunması beni iki gün uğraştırıyor. İlavemize yazı gönderen kalem ve kelam erbabi ise 15 günü az buluyor.

Konuyu seçmek, bu konuda bilgi toplamak, daha önce bu alanda yazılmış ve basılmış yazılar varsa onları bulup fikir sahibi olmak gerekiyor. Yani öyle oturup haydi bu hafta şu konuyu yazayım

**SADIK
GÖKCE**

sadikgokce@hotmail.com

deyip klavyenin tuşlarına vurmaya başlanmıyor.

Bildiğiniz gibi bu ilavenin hazırlanması işlemini Eşim Anuş Hanım ile birlikte yapıyoruz. Hayatımızın büyük bölümü ilave üzerine konuşmakla geçiyor. Bu sayıda ne yazalım, hangi konuyu işleyelim, ilavemizin çıkacağı gün veya ona yakın bir günde önemli bir olay olmuş mu? Bu tarihe yakın bir zamanda meşhur bir edebiyatçımız doğmuş veya vefat etmiş mi? Bunları bilebilmek için sürekli hafızamızı zorluyoruz. Ansiklopediler karıştırıyoruz. Bu konuları bilen hocalarımıza danışıyoruz. Yani kısacası yatıp kalkıp ilave ile birlikte oluyoruz. Sonuçta hazırlığımız bitiyor. Yazma işlemine başlıyoruz. Yazı bitiyor, diğer yazarların gönderdiği yazıları okuyoruz. Yazılara uygun resimleri seçiyoruz.

Korona yüzünden gazeteye gidemiyoruz. Yazılarımızı ve resimleri internet üzerinden gönderiyoruz. Sayfalar yapıldıktan sonra PDF'ler bize gönderiliyor. Yazıları bir kez daha okuyoruz, hatalar varsa ve görürsek düzeltmek için. Sonunda ilavemiz baskıya hazır hale gelir ve baskı için matbaaya gönderilir. Heyecanla ilavemizin çıkmasını bekleriz. Sabah ilk işimiz bir bayie gidip gazete almak olur. Heyecanla eve gelir ve ilavemizi alırız. Biz o anda yeni bir çocuğumuz olmuş gibi heyecanlı ve mutluyuzdur. İlavemizi okur, bir kritik yapar, eksiklerimizi görür, tekrarı olmasın diye ne tür tedbirler almamız gerektiğini konuşuruz. Ve hemen yeni ilavenin hazırlığına başlarız.

Ve...

Bu heyecanı her 15 günde yaşarız.

İÇİNDEKİLER

• İLAVENİN HİKÂYESİ

SADIK GÖKCE

• AHMET SEVGİ HOCA İLE BİR

SOHBET

• ŞABAN KUMCU

• BABA HÜSNÜ

MUSTAFA ÖZCAN

• KPSS BELGESELİ

FATMA TUTAK

• ZENGİBAR'A VE BOZKIR'A

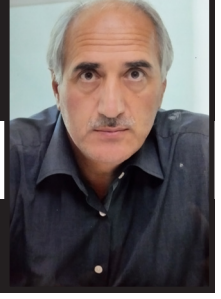
YOLCULUK

• ANUŞ GÖKCE

• BİR BEYŞEHİR RÜYASI...

PROF. DR. HÜSEYİN MUŞMAL

AHMET SEVGİ HOCA İLE BİR SOHBET

ŞABAN
KUMCU

Ahmet Hoca'yla; yazdığımız yazılar veya genel değerlendirmeler anlamında, zaman zaman sohbet ediyoruz. Sağ olsun Konya Yeniğün Gazetesi "Şehrin Hafızası" ilavesini hazırlayan Sadık Bey'le beni tanıştırdı, böylece ben de "Şehrin Hafızası" ilavesine yazı yazmaya başladım.

Arkadaşlarımızla yeniden görüşebilme imkânına kavuştuk. Hiç acemilik çekmeden "nerede kalmıştık" deyip öz güven, cesaret ve samimiyetle, sohbetlere başlamamız çok kıymetli oldu. Kırk beş yılın aziz hatırası, ruhumuzun derinliklerinde bizi dinginleştirdi. Kardeşlik duygularımız, hiç sönmemiş bir köz gibi birden kor haline geliverdi. Ey muhabbet, sen nelere kadirsin... Bizi bu günlere kavuşturan Allah'a şükrediyoruz.

Ahmet Sevgi Hoca 1953 yılında Mersin'in Mut kazasına bağlı Sakız Köyü'nde doğmuş, küçük yaşta babasını kaybetmiş... Bir kitabının ithaf cümlelerinde bunu şöyle dile getirir:

"Ben henüz dört yaşındayken vefat ettiği için simasını hatırlamadığım, hatta bir fotoğrafını bile bulamadığım; sadece annesinin adını verdiği ilk torunu yeğenim Fatma doğduğunda onu kucaklayıp severken irticalen söylediği aşâğdaki beytiyle müteselli olduğum rahmetli babam Mehmet Sevgi'nin aziz ruhuna..."

**"Benim anam bir ala benzer bir güle benzer;
Elinde bir çomaç var o da bala benzer..."**

Ahmet Hoca, İlkokuldan sonra gittiği Kur'an Kursu'nda Kur'an Kerim'i öğrenip hafızlığa başlamıştır. Kursta "Emsile, Bina, Avamil, Izhâr" okuyup, tefsir; hadis, fıkıh gibi temel dersleri aldıktan sonra, Adana İmam-Hatip Lisesi'ne gelmiş bir kardeşimizdir o... Tahsil, terbiye, disiplin ve donanımıyla sınıfa kendini kabul ettirmişti. Sınıfımızda herhalde en az beş veya altı arkadaşımızın böyle kurslardan geldiğini düşünüyorum. Eğer yazarlarsa çok memnun olurum. En azından hakkı teslim edebilelim. Ali Kekeç Hoca'nın da kurslardan geldiğini, zor bir hayatı olduğunu hatırlıyorum. Çok zeki ve çalışkan olduğunu da biliyoruz.

Kurslardan gelen arkadaşlarımızın, derslere hâkimiyet, bilgi, disiplin ve olgunluk anlamında farklılıklarını, yıllar içinde görüp, şahit olmuştuk. "Zaman Tüneli" yazımda sınıfımızın ilgi alanından az da olsa bahsetmiştim. Ahmet

Hoca'nın üniversite tercihinde, ilk tercihini Fırat Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ne yapmasını biraz küçümsemiştik. Doğu'ya gidecekti ve yeni kurulan bir üniversiteydi. Benim idealimde, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi vardı. Dergilerden yazılarını okuduğumuz hocalar; edebiyat, sanat ve tarih üstatları bu Fakültenin hocalarıydı. Bunun için gerekli gayreti gösteriyor muydum? Hayır. Donanıмым var mıydı? Hayır... Ama Ahmet Hoca, gerçekçiymiş ve verdiği karar isabetli oldu. Fırat Üniversitesi Edebiyat Fakültesi'ni kazandı. Vesileleri Allah halk eder. Elâzığ Merkez'de, Üniversitenin hemen dibinde bir camiye imam oldu. Maaşı ile köydeki ailesini geçindiriyor, bilgisi ve çalışkanlığıyla ile cemaatini memnun ediyor, haftada bir entelektüel camiaya verdiği vaaz hazırlıkları onu daha çok okumaya ve araştırmaya sevk ediyordu. Büyük gayretlerin, sabrın ve çekilen sıkıntıların neticesinde ilim yolunun kapıları ona açıldı.

Kendisinden dinleyelim:"Elazığ'da imamlık yaparken cemaate evinizde eski kitap veya okumadığınızı kitap var mı, diye soruyordum. Bir defasında Elazığ'ın bir köyünde, bir evin yüklüğünde (yatakların, yorganların bulunduğu duvarın oyulmuş bölümü) ciltleri birbirine karışmış, bazıları parçalanmış yazma kitaplar gördüm. Bunlardan bazıları seçip aldım. Ev sahibine ne vereceğiz diye sordum, o da ben para istemem ama çeşme yaptıracağız oraya on lira yardım edersen iyi olur, dedi. Cebimde sadece on lira vardı, verdim, sizin anlayacağınız şehre gidecek dolmuş param kalmamıştı. Eve gelince kitapları inceledim. Parça kitaplardan birisi Latîfî'nin bugüne kadar ele geçmeyen "Evsâf-ı İbrahim Paşa" adlı eseriydi. Bu kitabı Türk Edebiyatı Dergisinde tانيتim. (bkz. Türk Edebiyatı, Sayı: 108, İst. 1982, s. 31) Bu vesile ile Selçuk Üniversitesi Eğitim Fakültesine Öğretim Görevlisi olarak atandım."

O dönemlerde Öğretim Görevliliği kadrosu almak çok zordu. Selçuk Üniversitesi'nin Rektörü rahmetli Erol Güngör Hoca'yı ve son yüzyılın yetiştirdiği en önemli mütefekkirlerimizdendi.

Ahmet Sevgi Hoca'nın ilim yolunda kilometre taşları böyle döşenmeye başlamıştı. Tam kırk yıl okuma, yazma, araştırma yapma ve talebe yetiştirmekle geçen bir ömür... Kitaplar, çeşitli gazete ve dergilere yazılan yazılar, seminerler, konferanslar, tasarruf edilen paralarla sahalardan, kitapçılardan alınan ciltlerce kitaplar kitaplar... On yıl önceydi zannediyorum, evine misafir olmuştum. Türkiye'de yazılmış Mesnevi şerhlerinin tamamı kütüphanesinde mevcuttu. Ciltlerce Osmanlıca, Arapça kitap, el yazma eserler... Saatlerce masa başında okuma, yazma, düşünme ve bilime adanmış bir ömür...

Ahmet Sevgi Hoca'nın en son çıkan "Tiryağı Sözlü'nün Gölgesinde" kitabının sonunda bilimsel çalışmalarının dışındaki kitapları şöyle sıralanıyor:

- 1-Sevgi Gözüyle Denemeler, Konya-1999.
- 2- Molla Câmî'nin Erba'î'nî ve Manzûm Türkçe Tercümelere, Konya-2000.
- 3- Zihniyet Değişimi, Konya-2002.
- 4- Türkçenin Acı Günleri, Konya-2003.
- 5- Beyitlerin Gölgesinde, Konya-2004.
- 6- Yazıyorum Öyleyse Varım, Konya-2005.
- 7- İman ve İsyan Şairi Mehmet Akif, Konya-2011.
- 8- Ötelelerden 33 Kişi, Konya-2012.
- 9- Mir'âtü'l-Akâid Tercümesi, Konya-2013.
- 10- Beyitlerin Gölgesinde (İlaveli 2. Baskı) Konya-2013.
- 11- Aczimin Girişesi, Konya-2013.
- 12- Kültür-Sanat Yazıları, Konya-2014.
- 13- Sosyal Meseleler, Konya 2016.
- 14- Yazıyorum Öyleyse Varım, (2. Baskı) Konya 2019.

Ahmet Sevgi Hoca'nın "Kadın ve Toplum" yazısını okuyunca, yazıya çok emek verdiğini anlamıştım. Zaman zaman sizlerden gelen yazıları, Ahmet Hoca'nın yazılarını, kendi yazılarımı Ali Çelikbaş Hocamıza gönderiyorum. "Kadın ve Toplum" yazısı için, Ali Çelikbaş hocamız: "Efradını cami, ağyarını mâni, bu konudaki tartışmalara son noktayı koyucu, dengeli, derin bir vukuf ve ilmî birikim mahsulü, müphemiyetten uzak, çok seviyeli bir yazı" diye bir açıklama göndermiş, ben de sizinle paylaşmıştım. Ahmet Hoca'ya ben de sordum: "Hocam bu yazı bizi çok aydınlattı, hangi vesile ile yazmıştın, eline sağlık," demiştim. "Kardeşim o yazıyı bir konferans sebebiyle yazdım, o yazının ortaya çıkabilmesi için, tam bir ay çalıştım" dedi, bir telefon görüşmemizde. "Hiçbir eser, hiçbir yazı hemen kolaylıkla ortaya çıkmıyor. İnsanlar kıymetli olana değer verebiliyorlar mı, yazılanları okuyorlar mı, okudukları hakkında hiç olmazsa, birkaç kelimeyle

de olsa yorum yapıyorlar mı?" diye haklı olarak sitem etmişti. Öyle ya Muallim Naci'nin dediği gibi "Mârifet iltifata tabidir//Müşterisiz metâ zâyidir."

Üstat Cemil Meriç: "Denize atılan bir şişe her kitap, asırlar kumsalda oynayan birer çocuk. İçine gönlünü boşalttığın şişeyi belki açarlar, belki açmazlar," diyor. Bu bağlamda Ahmet Sevgi Hoca, bir hatırasını nakletmişti. Rahmetli Prof. Dr. Orhan Okay'a bir talebesi yakınmaktadır: "Hocam o kadar makale yazdım, hiçbir takdir, teşvik almadım" deyince, Hoca da, "Evladım ben kırk yıldır yazıyorum, hiç takdir cümlesi duymadım, acele etme" diye cevap verir. Ali Çelikbaş Hocamıza bazen uzun yazılar gönderiyorum, "sabır ve merhamet" yazıları gibi. "Gözlerim zor seçiyor ama sonunu kadar okuyorum," demişti. Okuyor ve yeri geldiğinde yorum yapıyor. Az dinleyen, konuşmayı çok seven, şifahi bir milletiz. Az okuyor, okuduğumuzu araştırmıyor, olumlu veya olumsuz analiz yapmıyoruz.

Ahmet Hoca son günlerde rahatsızlığı sebebiyle yazı yazmıyor. İnşallah bir süre sonra iyileşir, yazılarını yazmaya başlar. Bilim ahlâkı taşıyan, ilim, irfan ehli, iman ve ihlâs sahibi, samimi, milletine ve değerlerine âşık olan arkadaşımıza, kardeşimize sağlık, sıhhat ve afiyetler niyaz ediyoruz. İnşallah en kısa zamanda bilgisayarın başına oturup, yazılarını yazar... Kültürümüzü, sanatımızı, edebiyatımızı bize sevdiren, yazılarında dini ve ahlâkî ölçülerden asla taviz vermeyen aziz kardeşimiz Ahmet Sevgi Hoca; sınıfımızın ve okulumuzun nadir yetiştirdiği değerlerdendir. Türkiye'nin de ileri gelen edebiyat profesörlerindedir. Bize düşen kadirşinas olmak, kıymet bilmektir. Hayatı boyunca, ince, zarif ve nezih üslubuyla kimseyi kırmamaya dikkat etmiştir. İnşallah bir gün bir araya geliriz, birbirimizin gönüllerini şad eder, kırlan gönülleri varsa onarırız... Yeter ki muhabbetimiz eksilmesin... Gönüller bir olsun...

"Ben gelmedim da'vi için, benim işim sevi için

Dostun evi gönüllerdir; gönüller yapmaya geldim."

(Yunus Emre)

Ahmet Sevgi Hoca'nın, bir eğitimci olarak hayatını yeni bir nesil, yeni bir insan tipi yoğurma idealine vakfettiğini sembolize eden şu dörtlüğü ile yazımı tamamlıyorum:

*"Elek elek şu kara toprağı elesek,
Damla damla gözyaşlarımızla sulasak,
Acep, yeni bir insan tipi yeşerir mi?
Duâlarla geceyi gündüze ulasak..."*

BABA HÜSNÜ

Afif Evren, "Mahalli Araştırmalar" üst başlığı altında geçmişte yaşayan şairler hakkında bilgi verirken bir ara şair, öğretmen Baba Hüsnü'den de bahsetmiştir. Onun verdiği bilgiler şöyle özetlenebilir:

1932'lerde Konya Sanat Mektebinde Türkçe öğretmeni. Kalender meşreb bir kişidir. Şiirlerini hemen hemen hep aruz vezniyle yazmıştır.

Baba Hüsnü'yü Konya basınına, daha doğrusu sınırlı bir aydın topluluğuna tanıtan, gene o tarihlerde Tekel müfettişi olan Mümtaz Bey isminde (soyadı Kozanoğlu olacaktır.) bir şahsiyettir. Kendisi de şair olan Mümtaz Bey kültürlü bir kişidir. Şair, Kütahyalı Şeyhî'ye dair Konya'da edebi bir edüt yayımlamıştır.

O tarihte yaşlı olan Baba Hüsnü'nün nerele olduğunu hatırlamayan Afif Evren, aruzla yazmış veya irticalen söylemiş olduğu gazel ve kıtalarından bahsetmektedir. Mümtaz Bey onun en yakın arkadaşı, fikirdaşdır. Konya basınında bazı kıta ve gazellerine rastlanılan Baba Hüsnü, son devrin heccavları gibi doğru özlü, açık sözlü ve cesurdur. Afif Evren'in elinde bir tek kıtası vardır. 1932 yılındaki Konya'yı nasıl bulduğuna ve gördüğüne işaret eden bu kıtayı yayımlamıştır. Kıta şöyledir:

KİT'A

BABA

Anlamak târih ile müşkilse Türki bî- taraf
Bir bakın ibret gözüle Konya'nın âsarına
Iş ü nûşile geçirmiş ömrünü zaten selef
Bakmamış kimse zavallı Konya'nın imarına¹

Afif Evren'in bu açıklamalarına Muammer Emir Oğlu'nun "Baba Hüsnü" başlığı altında yazdığı ve birkaç tefrika süren yazısından yararlanarak bazı eklemeler yapmak mümkündür. Buna göre Elbrus(z) silsilesi Kafkasyalılarca mukaddestir. Doğal güzelliği ve şirinliği ile meşhur olan bu silsile arasında Şah Dağı'nın ayrı bir yeri vardır. İlhamını bu doğal ve güzel ortamdan alan usta şairlerden Hakani Şirvani, Nizami Gencevi ve ölmez şair Fuzulî'yi saymak gerekmektedir.

İşte bu dağın eteğindeki Noho kasabasında 1300 tarihinde Baba Hüsnü doğmuştur. Şahane dağın yeşil yamacına bel vermiş bu şirin kasabada, nergis, yasemin, karan-

**MUSTAFA
ÖZCAN**

fillerle dolu bir bahçenin içindeki bembeyaz evde dünyaya gelmiştir. Burası Azeri şair ve bilginlerinden müderris Ömerü'l-beyani Efendi'nin evidir. 1300 tarihinin mehtaplı bir temmuz gecesinde aile bayram yapmıştır. Çünkü kıymetli müderrise "hayrülhalef olacak bir oğlu" vardır artık. Adını Hüsnü koyarlar. Fuzulî gibi Baba Hüsnü de şiirlerinde Şah dağından, o güzellik dünyasından ilhamını almıştır. Şair Elbrus eteklerinde geçirdiği hayatı Hulv ü Hâmız'ın "Hulv" kısmında anlatmıştır.

Baba Hüsnü, rüştüye memleketinde bitirdikten sonra müderris Seyit Salih Efendi'den Arabî ve Farişî okumuş ve 1319 da İstanbul'a gelerek Darülmualimîne girmiştir. "Engin hevesi ve olgun zekâsıyla" çalışmış ve Darülmualimîn'i bitirmiştir. Daha sonra da Darülfünun Edebiyat Fakültesine devam etmeye başlamış, burada altı ay kadar kendisine iki ünlü şair hocalık yapmıştır. Bunlardan ilki Tefvik Fikret, öteki de Mehmet Akif'tir. Her ikisi de Hüsnü Efendi'yi beğenmişler, "Yarının Fuzulî'si karşımızdadır" diye ondaki kuvvetli yeteneği takdir etmişlerdir. Hatta Tefvik Fikret, öğrencisinin inşadındaki ahenk hoşuna gittiği için ona sık sık Fuzulî okutturmuş ve duygulanmıştır. Fakülteden aliyülâlâ derecede diplomasını almış ve 1327 de İskodra İdadisi Türkçe Muallimliğine atanmıştır. Bir süre sonra idadi, Sultaniye'ye çevrilmiş, onu tarih ve coğrafya öğretmeni yapmışlardır. Ne var ki bu görevi kısa sürmüş, Balkan Harbi yüzünden İstanbul'a dönmek zorunda kalmıştır. Bundan sonra 1330 tarihine kadar Baba Hüsnü'yü kâh Kabataş, kâh İstanbul Sultanilerinde başmuallim (başöğretmen) olarak görürüz. 1330 yılı ortalarına doğru terfiyen Samsun Lisesi Edebiyat Öğretmenliğine atanmıştır. Muammer Emiroğlu'na göre "işte Baba Hüsnü buradan itibaren baba Hüsnü'dür."

Samsun'da bulunduğu sırada edebiyat alanına önemli işler yapmıştır. Özellikle edebi zevki bir hayli gelişmiş olan Baba Hüsnü'nün vatanın düşman istilâsından kurtulması için büyük kurtarıcı ile aynı ideali paylaştığı ve bu yolda çalıştığı görülmüştür. Bu kutsal mücadelede kalemi ile yerini almış, Samsun matbuatında kendi imzasını taşıyan şiirlerine rastlanmaya başlamıştır. " Zaman zaman seller gibi coşkun, zaman zaman membalar gibi berrak ve zaman zaman deryalar gibi engin ve içli şiirler" yayımlamıştır. Özellikle Karadeniz gemicileri bu mısralardan kan ve iman almışlardır. Başka bir ifadeyle, Rusya'dan cephaneye ve silah taşıyan Türk gemicilerini yüreklediren, gönüllerine giren Baba Hüsnü'nün mısralarıdır.

Samsun'da Rum mahallesinde mütevazı bir evde yaşayan Baba Hüsnü'nün kapısı her gün bir panayır yerini andırmaktadır. Palikaryalar, burada milli havalarını söyleyerek hora teperler ve Baba'yı kızdırıp da bir vaka çıkarmaya çalışırlar. Yakalayıp dövmek için fırsat kollarlar. İtilaf devletlerinin Samsun'daki uzantıları da böyle düşünmektedirler. Ne var ki Baba Hüsnü'yü korkutamamışlardır. O büyük bir cesaretle, yiğitlikle Süleyman Nazif'in "Daüsilâ"sına "Daülvatan" diye cevap veren bir şiir yazmış ve yayımlamıştır. Şiir, Hilal gazetesine çıkmıştır. Bunun üzerine büyük tepki göster-

rilmiş, onu şehirden sürmek, hatta Malta'da sürgünde bulunan Süleyman Nazif'in yanına göndermek istemişlerdir. Bir nüfuzlu kişinin " himaye ve delâletiyle" bu badireden kurtulmuştur.

Malta'da, Baba Hüsnü'nün **Hilal** gazetesinde çıkan bu manzumesini okuyan Süleyman Nazif, ona hapisshaneden bir mektup yazıp teşekkür etmiş ve "Vatanda sizin gibi celâdet eshâbı varken benim imanım yerini bulur" demiştir.

Vatani işgale yeltenenlerin yüzüne karşı "yabancı" diyen şair, Nef'i'yi hatırlatan kimi şiirleriyle de Samsun'da şöretini iyice pekiştirmiştir. Kalemini biledikçe tepkiler çoğalmış; özellikle İngilizlere ve İngiliz'den daha İngiliz olan melunlara çatmış, fakat vatanın kurtuluşuna olan imanı hiçbir zaman eksilmemiştir. Ne var ki bu işbirlikçiler boş durmamış, Baba Hüsnü'nün görevden azledilmesini sağlamışlardır. Bu sefer de milli duygu ve vatan sevgisiyle dolu Samsunlular aralarında para toplayıp kendisine bir dükkân açmışlar, "Kalemin vatanındır yaz" demişlerdir. O da hiç durmamış, "tekâlifi harbiye için", "şehit yavrularına yardım edilmesi için" sürekli yazmıştır. İçinde bulunduğu muhitin duygularını okşayarak, onların anlayacağı bir dil ve üslupla şiirlerini kaleme alan Baba Hüsnü, o sıralarda bir milli vaiz gibi hareket etmiş, çok sevilmiş ve dinlenmiştir.

ACZİMİN GİRYESİ

Ahmet
Sevgi

İKİ DAMLA GÖZYAŞI

Bazen gerçeğe koştuk, bazen hayâle daldık,
Ne hayâlden zevk, ne de hakikatten tat aldık.
Mayamızda acı ve ıstırap olacak ki
Mutluluğu iki damla gözyaşında bulduk...

(Ahmet Sevgi)

Büyük Kurtarıncının eserini takip etmiş, inkılâbın, ilerlemenin, medenî olmanın gerekliliğini, büyüklüğünü anlatmıştır. İnsanın, insanlığın refahını savunmuştur. Daha sona şairi Ticaret ve Kız Orta mektebine atamışlardır. Her Perşembe günü Samsun'da öğretmenler toplantısında ilmi konferanslar verilir...

Bir akşam sıra Hüsnü Baba'nındır. İlmi bir mevzudan ziyade neşeli bir ortam yaratmak için Samsun'daki ekâbiri eleştiren bir şiir okumuş, Samsunlularca pek beğenilen bu şiir yüzünden ikinci defa "duçar-ı nikbet olmuş" ve maası düşürülerek, Konya'ya gönderilmiştir².

Şiirlerine gelince: Burada bizim rastladığımız şiirlerine yer verilecek ve bir de Maliyeci Mümtaz'ın ona yazdığı şiir nakledilecektir. Muammer Emiroğlu'nun yazısında yer alan yaşadığı coğrafyayı ve Karadeniz gemicilerine yönelik yazdıkları ile "Daülvatan" şiiri yazı uzamasın diye buraya alınmamıştır. Ayrıca yukarıda Afif Evren'in naklettiği kıt'anın da 25 Mayıs 1932 tarihli Babalık'ta (Sayı: 3862, s.2) yayımlandığı bilinmektedir:

ŞİİRLERİ

MALİYECİ MÜMTAZ'A

*Bırak saki şarabı gel otur bir parça yanımda
Kazandım sayenizde yar-i sadık son zamanımda*

Baba Hüsnü

Elâ ey melce-i uşşâk, ömrüm geçti mihnetle
Kerem kıl çıkmasın Allah için canım eziyetle
Muhammersin keremle kudretin nâmın gibi
Mümtaz
Fesahat-bahş üslûbun müzeyyen, sözlerin icaz
Seni meth eylemek mümkün değil fevkinde-
sin vasfın
Kalem izhâr-ı acz eyler bugün yazmakta ev-
sâfın
Seni takdire takdirim mukaddestir belâgette
Muammer kardeşin yalnız sana kâfi fazilette
Vekâlet sızle kaimdir ki sensin elyâkı ancak
Ma'ârifte değilsin de maarif sendedir mutlak
Şerafet nâmına nisbetle bulmuş şöhret âlem-
de
Yazardım nâmını levh üzre kudret olsa ha-
memde
Yedi beyza gibi destindedir dürr ü yelpaze
geysular

Füsünkâr câzibenle emrine amade ahular
Fedayi cana mahkûmdur reh-i aşkında Leyla-
lar

Peyinde ellerin kesmektedir daim Zelihalar
Vefasız günlere kaldık usandık bivefalardan
(Elinden geldiği hayrı diriğ etme gedâlardan)³

*

Baba Diyor ki:

KIT'A

Baba Hüsnü

Başka yerlerde kaçarlar deliden insanlar
Bilâkis Konya'da herkes deliye hürmet
eder

Para vermez yemeğe, bâdesi hatta bedava
Konya'da bence esasen deliler rahat eder⁴

Konya Revüsü:

ÇAVUŞ!..

Baba Hüsnü

Sarı bir çehre, burun eğri uzun hem ileri
Önde baş sonra sadır gövde de bir metre geri
Bıyıklar yok sakalı membaı mikrop haşarât
Kameti ince kolu gerdanına lat u menat
Ejder asâ kaşını gözleri eyler efsün
Geysu-vesğ gibi kilki kader alınca yazmış me-
cnun

Başı çökmüş aşağı yükseğe çıkmış omuzu
Açılır veyl gibi âleme karşı ağzı
Bin küfür bir paraya hasmını etmez ta'yîn
Yalnız bir sigara gayzını eyler teskin
Hele mezdan-ı vegaye atılırken nağâh
Bir ağızdan diyor herkes eyvah
Alarak sağ omuza bir küreği arş demesi
Korkutur âlemi çıktıkça o dehşetli sesi
Gayz ile vecde gelir nara atar bu diyerek
Savurur taşları etrafa Çavuş bilmeyerek
Açılır küfirle tam poyraza karşı ağzı
Hiddetinden uzanır bir karşı ince boğazı
(Sanki bir marekedir marekei harb ü vega)
Âlem açmış Çavuşa karşı umumî kavga
Bazı (Huş) Bazı (Napolyon) gibi eyler hiddet
Gösterir karşıdaki orduya ciddî şiddet
Şiriveş nara atar top gibi gürlere birden
Kapanır hâke urar orduyu kalker yerden
Düşmanı sanki hemen karşıda kurmuş ordu
Basacak çiğneyecek şimdi mübarek yurdu
Bazı bir cûş u hurûş ile yerinden sıçrar
Savurur gülleyi afaka hemen hasmı kaçır
Topu cephanesi bittikte bulur bir koca taş
Alır ol vakt bütün seyredeni havf ü telaş
Bir sabah bir de gece sayda çıkar pünhani
Ensesinden yakalar şîr gibi (Ceylanı)...⁵

**

İTTİHAF-I KONYA VE SERGİ

Baba

Konya bir dürr ü cihandır âlem arâ şanı var
 Hatem asâ cut ile şöhet alan ayânı var
 Bir şereftir Konya'da doğdum demek insan
 için
 Çünkü Türk tarihinin Konya gibi unvanı var
 Eylemez kimse tecavüz hakkına bir kimsenin
 Bir adaletle mücessem Vali-i zi-şanı var
 Şefkat ü hilm ü şerefle muttasıf eşrafının
 Lâzım ü gayri müfârik halkı var.. ihsanı var
 Konya'yı meth eylemek (Konya) demek kâfi
 gelir
 Kendine mahsusı çünkü ayrıca devranı var
 Ser-be-ser geçdim cihani görmedim emsâlini
 Konya'nın noksanı vardır kim dese noksanı
 var
 Yok yeri cahillerin Konya gibi bir beldede
 Aşinâ ilm ü fünâna lâyüet şübbanı var
 Her taş bir ders-i ibrettir ülül efsar için
 Maziyi temsil eden asarının heyecanı var
 Gençleri ahlâk ile şöhet kazanmış dehrinde
 Nur ile tahmir olunmuş Konya'nın piranı var
 Başka yerlerle edilmez doğrusu Konya kıyas
 Hali hazırda bile İstanbul'a rüçhanı var
 Hakine dikkatle bas payın unutmaz maziyi
 Durduran ehl-i salibi bir Kılınc Arslanı var
 Kalplerinde nakş olunmuş ta ezel hübbü'l-
 vatan
 Yurduna karşı esasen hepsinin imanı var
 Sanma kim yalnız Meram'dır Konya'yı tezyin
 eden
 Cennet-i adne muadil bî- adet seyranı var
 Bir garibin melcei, bivâyenin mevası var
 Valisi âlî himem kadri şinas insanı var

Böyle bir millet alır mı ecnebi emvâlini
 Gayret-i milliyeye dini gibi vicdanı var
 Bir Temmuzdan itibaren almaya Türk malini
 Milleti kavm-i necibin ahtı var peymanı var
 Ruh-ı ecdat keşt eder ufukunda (Milî Sergi)
 nin
 Parâni ver malına oğlum deye cevlanı var
 Hilesiz Türk malını almazsa bir Türk, Türk
 değil
 Türk'se de zahirde lâkin Türklüğe bühtanı
 var
 Mali varken bir Fransız mal alır mı başkadan?
 Hep bu yüzden kendinin de servet ü samanı
 var

Bizde evvel yok idi mecbur olurduk almaya
 Şimdi onlardan daha enfes daha erzanı var
 Doğrusu takdire şayândır mukaddes Kon-
 ya'nın
 Daima kendi dokur kendi giyer dehkani var
 Türk olan vermez para asla yabancı malına
 Alem-i Turana böyle Konya'nın ilânı var
 Hep bedihi yazdığım yoktur delile ihtiyaç
 Muteriz varsa buyursun Hüsnü'nün bürhanı
 var.⁶

*

BABA HÜSNÜYE

Maliyeci Mümtaz Emiroğlu

*Ufkumda bir faziletin şen mihrimahını
 Gördüm o zinde dostluğun reyb ü ilâhını*
 Her vecdi bir kitap olacak canlı sanihan
 Her yerde, her nazarda bugün kıymetin ayan
 Mısraların şukûfedir, nazmın şukûhuna
 Her katresi belâgatın mirası ruhuna
 Her cûşesin dizinde gülen nükteler senin
 Her nağmenin pey inde koşan besteler senin
 Her şey senin faziletin örsünde can alır
 Dostluk o rabbin ayeti senden nişân alır
 Döktün gıyâbi bezmime rindân-ı haleler
 Elbette buse-çin olacak şen piyâleler
 Bir asrı bir kadehte gören ehl-i dilleriz
 Zahit göziyle: küflenin kâfir sefilleriz
 Mutlak, metâi nakdimiz yalnız vefa olur
 Derk etmeyen feragati bî- vefa olur
 Hayranıyım asaletin dostlukta ben müdam
 Bu mezhebin müridiyim oldukça sen imam
 Bahtımda bir mukaddirin gördüm nigâhını
 Rabbim bu taze hasretin göster sabahını⁷

**

DİPNOT

- 1 Afif Evren, "Şair, Muallim Baba Hüsnü", **Yeni Meram**, Sayı: 1328, 18 Nisan 1954, s.2
- 2 Muammer Emin Oğlu; "Baba Hüsnü" için bkz; **Babalık**, Sayı. 3916, 28 Temmuz 1932, s.2; **Babalık**, Sayı. 3918, 31 Temmuz 1932, s.2; **Babalık**, Sayı. 3919, 1 Ağustos 1932, s.2; **Babalık**, Sayı. 3923, 5 Ağustos 1932, s.2; **Babalık**, Sayı. 3925, 8 Ağustos 1932, s.2
- 3 **Babalık**, Sayı:3886, 1 Mayıs 1932, s.2
- 4 **Babalık**, Sayı:3886, 22 Haziran 1932, s.1
- 5 **Babalık**, Sayı:3887, 23 Haziran 1932, s.2
- 6 **Babalık**, Sayı:3897, 5 Temmuz 1932, s.2
- 7 **Babalık**, Sayı:3886, 22 Haziran 1932, s.2

KPSS BELGESELİ

Tuhaf ve belirsizliklerle dolu bir dünyada önceden belirlenmiş bir düzenin kistaslarına zar zor uyum sağlamış onlarca eleme sınavından biri Kamu Personeli Seçme Sınavı nam-ı diğer: KPSS...

Yeni dünya, düzenini kurmaya çalışırken eski ama çok eskilerde kalmamış alışlagelmışleri bu yeni düzene zorla uydurmaya çalışmaktan başka bir şey olmayan bir dizi sınavdan sadece bir tanesi...

Bu bize uzun bacak kısa yorgan meselesiyle ilgili söylemi anımsatıyor. Eldeki kısacık yorganla bacakları örtseniz gövde açıkta kalıyor gövdeyi örtseniz bacaklar...

Rehavet kökleriyle körü körüne tutunduğumuz alışılmışın rahat kıyılarını bir türlü bırakamayışımızdandır ki değişimin karşısında üç maymunu oynamaktan geri durmuyoruz. Fakat bunu yaparken atladığımız bir gerçek var; hiç bir sorun, aksaklık ve problemten üstünü kapatarak, yadsıyarak, yok sayarak ya da hiç var olmamış gibi yaparak kurtulamazsınız. Belki kısa bir süre çözümlü erteler, konforlu yaşantınızı biraz daha uzatmış olursunuz o kadar. Çözüme ulaştırılmamış her sorun çok uzak olmayan bir gelecekte ve muhtemelen daha da büyümüş olarak karşınıza çıkacaktır. Üstelik bu kez sizi çok daha fazla uğraştıracak ve yoracaktır.

Neden mi çözülememiş sorunlardan bahsediyorum? Bakın açıklayayım; sınav takvimi düzenlendiğinde yani adaylar kayıt yaptırıp çalışmalara başladıkları sırada yeni dünya diye tabir edilen düzenin baş aktörü Covid 19 denen illet -en azından ülkemizde- henüz sahneye çıkmamıştı.

Adayımız sınav başvurusunu yaptıktan sonra kalan altı yedi aylık sürece göre ayarlamaları yapmış, masadaki dizi dizi kitapların üzerinde konu anlatımı yazarlarına öncelik vererek konu eksiklerini giderme yolunda çalışmalara başlamıştı. Çoğu ortaokul, lise yıllarında bir kısmı üniversitede karşılaştığı ya da en azından bir yerlerden duyup aşına olduğu konulardı. Testlerde, denemelerde doğru sayısının artışıyla doğru orantılı olarak hayalleri, umutları şekilleniyor, kendine olan inancı perçinleniyordu. Başlarda orta

**FATMA
TUTAK**

dercelerde seyreden puan ibresi yükseldikçe moral buluyor; haritada atanacağını düşündüğü yerler doğunun ücra yerlerinden ortalara hatta batıya kayıyordu.

Bazen de tam tersine yaklaşan sınavın stresi kalan konuların yetişmeyeceği düşüncesini beraberinde getiriyordu. İşte o günlerde yani son düzlük diye tabir edebileceğimiz son iki aya girildiğinde Covid 19 adlı salgın hastalığın Türkiye'deki ilk vakası tespit edildi. Bu tespit ülke çapında bir dizi kritik önlemler de beraberinde getirdi. Sınır kapıları kapatıldı, şehirlerarası giriş çıkışlar yasaklandı. İlk ve orta dereceli okullarla üniversiteler tatil edildi. İşyerleri kapatıldı ve ne kadar devam edeceği belli olmayan bu süreçte sokağa çıkma yasakları peş peşe geldi. Tüm dünyayla beraber Türkiye'de de hayat durdu.

Hastalığın insandan insana bulaştığının tespiti ile beraber okullardan sonra toplu organizasyonlar da tamamen yasaklanmaya başlandı. Bu gidişat ÖSYM'nin sınav takviminde değişiklik yapmasına neden oldu. KPSS önce temmuz ardından eylül ayına ertelendi.

Adayımız için bu olay tüm hayatının altüst olması demekti. Şimdi ne olacaktı? Her şeyden önce bu belirsizlik; gelecekte kendisini ve diğer insanları nelerin beklediğini bilememe durumu ruh halini olumsuz etkiliyor, eli kolu bağlı evde oturmak çalışma azmini ve dolayısıyla hayallerini sekteye uğratiyordu.

İnsanlar evlerine kapanıp hayat duvarları arasına sıkışınca televizyon ve sosyal medyanın başrollerde oynadığı trajikomik bir seromoni ortalıkta arzı endam etmeye başladı. İnsanlar evlerde hapisane günlerinin nasıl geçirebileceğine ilişkin öneri ve yöntemleri sosyal medya aracılığıyla gözler önüne sererken uzmanlar haber kanalları aracılığıyla bilinçlendirmek adına vatandaşları bilgi bombardımanına tuttu.

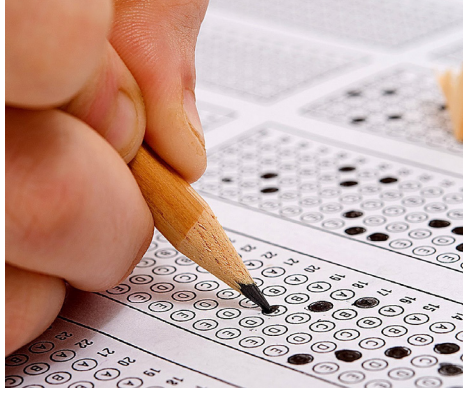
Bu ortamda nasıl tekrar konsantre olunur nasıl yeniden ders çalışmaya başlanırdı? Daha sınavın belirlenen tarihlerde olup olmayacağı bile kesinlik kazanmamıştı. Zira ilk ve orta dereceli okulların yeniden ders başı yapacağı tarihlerde üstüste birçok kez değişikliğe gidilmiş kesin tarih bir türlü verilememişti. Hem bunca vaka, bunca yoğun bakım ve entübe hasta ve bunca ölüm haberi arasında fani dünyanın fani sınavını düşünmek anlamsız ve basit olmuyor muydu? Sonra yine "hazreti sosyal medya" platformlarında bir söylem yayılmaya başladı: "Krizi fırsata çevirebilenler her zaman kazanır" Bu söylem birçok öğrenci gibi adayımızda da derin bir uykudan uyanma etkisi yapmasa da kafasında bir kaç şimşek çaktırdı. Adayımız kendi ekmeğini üretirken, doğal yağurdunu mayalarken, oturma odasında küçük çapta tarım ve saksı çiçeği yetiştirmekle uğraşırken uzun zamandır kapağını açmadığı kitaplara ve ders videolarına kesin bir dönüş yaptı.

Sürecin uzaması dersleri unutmalarına yol açıyordu ama o yılmadan tekrar yapıyor bir kaç ayrı kaynaktan soru bankası çözerek bilgileri kalıcı hale getirmeye çalışıyordu. Yeniden toparlanması haftalar olsa da, sınav zamanı hiç kavuşulmayacak bir tarih gibi görünse de yasakların yavaş yavaş kalkması ve hayatın yeniden normale döneceği sinyallerini vermeye başlaması herkes gibi adayımızı da oldukça rahatlatmıştı. Son iki hafta her gün farklı kaynaktan bir deneme çözerek farklı soru tiplerine karşı gardını alan adayımız kendini her açıdan hazır hissediyor, matematik çözmekle uğraşmayacağı için zamanı yetiremeye ihtimalini aklının ucundan bile geçirmiyordu.

Nihayet sınav günü gelip çattı. Adayımız erkenden kalktı. Omega değeri yüksek besinlerle zenginleştirdiği güzel bir kahvatının ardından sınav merkezinin yolunu tuttu.

Sınav salonuna girişte yoğun güvenlik önlemlerinin yanına hijyen tedbirleri de eklenmiş, kontroller hat safhaya çıkarılmıştı. Şükür ki trafiğe takılmamış salona zamanında hatta on beş yirmi dakika erken gelmeyi başarmıştı. Geriye yalnızca maskeyle sınava girecek olmanın tedirginliği kalıyordu. Onun da bir şekilde üstesinden gelecekti elbet.

Sınav başladı. Adayımız mutadı olduğu üzere ilk önce Türkçe sorularından başladı. Alanı olduğundan yüksek puanları alabileceği

ders Türkçe gibi görünüyordu; o yüzden boş bırakma ya da yanlış yapma lüksüne sahip değildi. Sorular üzerinde uzun uzun düşündü taşındı. Şıkları ölçtü tarttı ve en doğrusunu işaretlediğine kani oluncaya dek oyalanmakta bir mahzur görmedi. Matematik çözmeyeceği için kalan zaman ferah feza yeterdi nasılsa. Nihayet ilk testi bitirmişti. Genel yetenek sorularına geçmeye hazırlanırken karşı duvardaki saate baktı; kahretsin zaman epeyce daralmıştı! Son altmış soru için elinde kala kala kırk dakikası kalmıştı! Adam sende! Türkçe bittikten sonra kalanları hızlı hızlı çözer, bilmediklerini de boş bırakırdı. O iç rahatlığıyla başladı, dediği gibi epey hızlı da çözdü, bitirdi tüm soruları. O sırada salon görevlisi son beş dakikaya girildiğini duyurdu. Aman yarabbi daha tüm yanıtlar optiğe işaretlenecekti! Hemen optik kâğıdını önüne çekip son sürat işaretlemeye başladı. Türkçenin cevaplarını bitirdiğinde elinde yalnızca bir buçuk dakikası kalmıştı. Durup düşünmeden devam etti. Bir yanıt bir yanıt daha derken bu kez salon görevlisi sınavın sona erdiğini ve kalemlerin bırakılması gerektiğini duyurdu. Adayımızın işaretlemesi gereken en az yirmi beş cevap, soru kitapçığının üzerinde kaldı.

Salonu terk ederken hâlâ elleri titriyor böyle bir acemiliği nasıl yaptığını sorguluyordu. Onca emek, onca çaba, onca yorgunluk bunun için miydi? Sermayeyi kediye yüklemiş müflis tüccar misali el elde baş başta, omuzları düşmüş, başı yerde çıkışa yöneldi. Ya evdekiler, onlara ne diyecekti? Bunca zaman kendisini destekleyen, zor günlerde yanında olan yakınlarına ne cevap verecekti? Kendi derdini unutmuş sevdiğine yapacağı açıklamaya odaklanmıştı; ne de olsa bu yaşadığı ilk hezimet değildi. Görünen o ki son da olmayacaktı...

ZENGİBAR'A VE BOZKIR'A YOLCULUK

Zengibar kalesini duyardım fakat hiç gitmek nasip olmamıştı. Bir sabah kahvaltısında kayınım ben de çok merak ediyorum hadi bir görelim dedi. Biz de 19 Temmuz Pazar günü Dinlendik Köyünden hareket ettik.

Güneysınır-Sarıoğlan istikametinde yol aldık. Atalarımızın en güzel faaliyetlerinden biri de 5-6 km arayla çeşme yapmaları ve hemen yanı başında bir mescit inşa etmeleri. İnsanlar yol boyu hem yorgunluklarını atıyorlar hem de namaz vakitlerinde namazlarını rahatça kılabiliyorlar. Eskinin hanlarının yerini şimdi dinlenme tesisleri aldı. Buralarda beleş hiçbir şey yok. Paran varsa karnını doyurabiliyorsun yoksa çekip gidiyorsun.

Yol boyu Güneysınır'dan itibaren sağlıklı hep ormanlık. Güneysınır ve Sarıoğlan arasındaki yerlerin ormanları biraz seyrek... Daha çok ardıç, meşe ve küçük çalılıklar mevcut. Su kenarlarında kavak, söğüt ve iğde gibi ağaçlar yer alıyor.

Öğle saatlerine yakın Zengibar'a vardık. Zengibar Kalesi Bozkıra 16 km mesafede bulunan Hacılar köyü ile Ulupınar arasında bulunuyor. Zengibar Kalesi, 1800m yükseklikte büyük bir tepenin üzerinde her yanı uçurumlarla çevrili bir alanda kurulmuştur. Kalede 14 burç bulunmaktadır. Kulelerin bir kısmı yıkılmış, bir kısmı da sağlam... Ama kuleleri çevreleyen duvarlar yerle bir edilmiştir. Kalenin biri güneyde biri de batıda olmak üzere iki kapısı vardır. Şehrin ortasında Roma İmparatoru Hadrianus adına dikilen bir zafer takı vardır.

Roma döneminde şehre bir piskopos atanmış, bir de kilise yapılmıştır. Kilise yıkılmıştır. Hadrianus takının yanında yerde yazılı bir kitabe mevcuttur. Kalenin bütün bölgesi defneciler tarafından köstebek yuvasına çevrilmiştir. Mezarlar tahrip edilmiş, mezar taşları parçalanarak sağa sola atılmıştır. Buraya çobanlar girmiş, koyun keçi gütmüşlerdir.

Şehrin güneydoğusunda sur dışında bir mezarlık alan yer almaktadır. Buradaki mezarların da üstü açılmış, kapakları tok edilmiştir. Zannedersem her hangi önemli bir mevkide olmayan kişilerin mezarları surun

ANUŞ
GÖKÇE

dışına yapılmaktadır. Yöre halkı da kalenin taşlarını, sütunlarını taşıyarak evlerine inşaat malzemesi olarak kullanmışlardır. Bozkır merkezde bir evin önünde yazılı bir taş yerde uzanmaktadır. Evlerin ve camilerin temelinde kaleden getirilen sütunlar, taşlar, mezar kapakları kullanılmış, sütunlar ve mezar stelleri gelişmiş güzel sokak aralarına, evlerin önüne, meydanlara bırakılmıştır

Mustafa Yılmaz, Bozkır yöresindeki höyüklerin, ören yerlerinin yağmalandığını, okulların, resmi binaların, cami ve çeşmelerinin inşaatında kullanıldığını; defneciler tarafından kaya mezarların ve lahitlerin tahrip edildiğini, dinamitle uçurulduğunu, bazı tarihi eserlerin yerlerinden sökülerek yok edildiğini söylemektedir Zengibar'a yakın Pınarcık, Ulupınar, Hisarcık, Akkise köylerindeki binalarda çok fazla tarihi eser kalıntıları kullanıldığını; Ahırlı, Yalıhüyük, Harmanpınar, Yazlıyurt, Hisarlık kasabası, Ulupınar Köyü, Sarot Yaylası, Dibektaş Yaylası, İğdeören, Bolat deresi Kaya mezarında da tahribatın çok fazla olduğunu, bazılarının tarlaların arasında kalarak yok edildiğini yazmaktadır. **(Mustafa Yılmaz, Bozkır ve çevresinde tahrip olan Kültür varlıkları, Dünü Bugünü ile Bozkır Sempozyumu, s..26 v.d)**

Saat 15.30'da şehrin merkezine bir gezinti yaptık. Bozkır gerçekten küçük fakat şirin bir ilçe... İçinden geçen Çarşamba çayı şehri ikiye ayırır. Çayın üzerinde üç kemerli Selçuklulara ait taş köprü ile şehrin iki yakası birleştirilmiştir. Bölge halkı hayvancılık ve tarımla geçimini sağlamaktadır.

Leontopolis ve çevresi, 1176 yılında Selçuklu Türklerinin eline geçmiştir. 1400 yıllarında bölgeye gelen Bozkır Bey şehre kendi adını vermiştir. Osmanlı döneminde Siristat olan adı, Cumhuriyetle birlikte tekrar Bozkır olup Konya iline bağlanmıştır. Konya'ya 116 km. mesafede bulunmaktadır.

Bozkır'ın meydanında tarihi bir cami var. 1286 yılında yapılan cami sonradan tamirat görmüştür. Düz çatılı, üzeri kiremitle örtülü olan caminin içi beyaz badana ile sıvalıdır. Ahşap bir mihrabı, minberi ve hünkâr mahfili bulunmaktadır. Mihrab bitkisel motiflerle süslenmiştir. Minberi, geometrik motiftir. Yer döşemesi halıdır. Son cemaat yerindeki direkler ahşaptır ve taş kaideler üzerine oturtulmuştur.

Arşiv belgelerine göre Camii 1835 yılında Zeynel Abidin Efendi yaptırmış, hatiplik görevi de Mehmet Halife'ye verilmiştir. H. 1323'te tamirat görmüştür. Caminin minaresi 1970 yılında Hüseyin Özdemir tarafından yaptırılmıştır. (Ali Tekin, **Bozkır ve Köylerindeki Camiler, Yüksek Lisans Tezi, s.21, Selçuk Üniversitesi Sanat Tarihi, Konya/ 2015**) Camii 2018 yılında yeni bir tamirat görmüştür.

Bozkır'ın evleri çok güzeldir. Evleri iki katlıdır. Dikdörtgen şeklinde uzunlamasına olan evlerde misafir odaları, aile odaları vardır. Gelen misafirler aile fertlerinin hiç birisinin odasını görmez. Bazen iki ev ortasından yol geçtiği halde aynı tüp geçit gibi bir evle birbirine eklenmiş, harika bir görüntü oluşturmuştur. Merdiven tarabzanları ve balkon korkulukları ahşaptır. Evlerinin bir bölümü cumbalıdır.

Bozkırda gezilecek coğrafi mekânlar: Aygırdibi Şelalesi, Çarşamba Çay boyu, Dikilitaş, Sanot, Sülek, Çağlayan, Aslantaş Yaylalar

Bozkırın her köyünde tarihi bir cami vardır. Görülmeye değer. Biz vaktimiz kısıtlı olduğu için sadece Zengibar'ı ve şehir merkezini geze-

bildik. Akşam saatlerinde köyümüze geri döndük.

Bölgenin Tarihi ve Yerleşim Alanları

Bozkır ve çevresinde bir araştırma yapan eski çağ Tarihçisi Prof. Dr. Hasan Bahar 12 Kasım 2006'da dünü ve Bugünü ile Bozkır Sempozyumu'nda "Erken dönemlerde Bozkır ve Çevresinin tarihi" adlı bir makale irat etmiştir. Hasan Bahar, Bozkır ve yöresinin Antik çağlardan beri Orta Anadolu ile Akdeniz Bölgesi arasında bir geçiş yeri olduğunu, pek çok savaşlara sahne olduğunu, yerleşim alanının Mut, Ermenek ve Bozkır ve Çumra havzasına kadar devam ettiğini, tarihinin de Neolitik Çağ'dan Antik Çağa kadar uzandığını ifade eder. Bölgedeki yerleşme Neolitik Çağ'dan Helenistik Çağ'a kadar Göksu'nun alt kesimlerinde Ermenek ve Mut arasında kalmışken, Helenistik Çağ'dan (MÖ. 334-M.Ö.30) itibaren Göksu'nun yukarı kesimleri Zengibar, Yelbeyi, Holuslar, Yalnızka gibi bölgelerde yerleşmeler görülür. Zaman zaman bölge Hititler, Frigler ve Lidyalıların egemenliğine girmiştir. Asurlularla Lidyalılar arasında yapılan savaşlarda Bozkır ve çevresi geçiş yeri olmuş, yapılan anlaşmalarda tampon bölge oluşturmuştur.

Bozkır ile Çumra arasında bulunan höyüklerde çıkan kalıntılarda, Torosların zirvesinde bulunan Dibektaş, Merdivengediği, Domuztepe, Payallar gibi höyüklerde çıkan eserde Frig kültürünün etkisi görülür. (Prof. Dr.Hasan Bahar, "Bozkır ve Çevresinin Tarihi", 2006 Bozkır sempozyumu, s.4-5, Merhaba gazetesi yay, 20069)

İsaura bölgesi M.Ö 550li yıllarda Preslerin hakimiyeti altına girmiştir. Presler bölgedeki feodal beylerin isyanını bastırabilmek için Kapadokya satraplarını (Valilerini) görevlendirmişlerdir. Büyük İskender de İsauraların isyanını bastırmak için Kilikya Valisi Balakrus'u görevlendirmiştir. Ancak bölge halkı ayaklanarak Balakrus'u öldürmüştür. Bunun üzerine Büyük İskender'in ölümünden bir yıl sonra M.Ö 322'de Büyük İskender'in generallerinden Perdikas bölgeye bir sefer düzenlemiştir. Larende'yi bir gün içinde alan Perdikas ve buradan hareketle İsaurya'ya varmış, üç gün süren bir kuşatmadan sonra şehri ele geçirmiştir. İsauralılar son neferine kadar savaşmışlar, teslim olmaktansa ölümü tercih etmişlerdir. Askerler şehri savunamayacaklarını anlayınca önce kadınları ve çocukları evlere kapatıp ateşe vermişler sonrada hazineyi ateşe atmışlar, daha sonra da kendileri de ateşe atlayarak yaşamlarına son vermişlerdir. (.Bahar,a.g.m.s.10)

Antik tarihçisi Didoros bu savunmayı ve kahramanlığı şöyle anlatır: "...Perdikas ve Kral Filip Ariates'i mağlup ettiler. Kapadokya satraplığını Eumenes'e bırakarak Psidia'ya geldiler. İki kenti tahrip etmeye karar verdiler. Bu kentler Larende ve İsaura idiler. Larende ilk hücumda alındı. Hal-

kının büyük bir kısmı kılıçtan geçirildi geri kalanı da esir alındı. Larende kenti yerle bir edilmişti. İsauralıları kenti yüksek surlarla çevrili ve yiğit savaşçılarıyla korunuyordu. Onlar iki gün boyunca çarpıştılar ve adamlarının çoğunu kaybettiler. Büyük kayıplara rağmen cesaretle ölüme gidiyorlar ve dayanmaya çalışıyorlardı. Üçüncü gün birçoğu kılıçtan geçirilmişti. Perdikas'ın askerleri de birçok kayıplar vermişti. Kalabalık bir ordu karşısında çok az kalan askerler ile kentlerini koruyamayacaklarını anlayan İsauralılar şerefsiz bir ölüm yerine şerefli bir ölümü tercih ettiler. Önce kadın ve çocukları evlere kapattular ve ateşe verdiler, sonra hazineleri ateşe attular. Bu durumu gören Perdikas'ın askerleri kente hücum ettiler. Surları koruyan askerler tarafından geri püskürtüldü. Perdikas'ın kayıpları çok oldu. Bu arada İsauralılar kendileri de ateşlere atlayarak yanıp kül oldular. Güneş doğunca Perdikasın askerleri kenti yağma ettiler. Ateş sönmünce bol miktarda altın ve gümüş topladılar."(Yrd. Doç. Mustafa Yılmaz, "Bozkır ve Çevresinde Tahrir Olan Kültür Varlıkları" Dünü ve Bugünü ile Bozkır Sempozyumu, 12 Kasım 2006, s.20, Merhaba Gazetesi Yay. 2006/ Konya)

Zengibar Kalesi ile ilgili bir de Battal Gazi efsanesi vardır.

C. Y. K. A
TARİHLENDİRİLMİŞTİR.
20 m. UZUNLUĞUNDA
3,80 m. ENİNE
3 AJET YUVARLAK
BAŞLIK KEMERLİ OLAN
TAŞ KÖPRÜ 2015-2016
YILLARI ARASINDA
KÜLTÜR BÖLGE MÜD.
TARAFINDAN ONARILMIŞTIR.

Seyit Battal Gazi İslam Ordularının Anadolu seferleri sırasında görev alan bir Türk komutandır. Seyit Battal Gazi, ülkeler fethederek, Zengibar Kalesi karşısındaki sirtların ardına kadar gelmişti. Bu kaleyi de fethetmek istiyordu. Fakat; Zengibar ile kendi askerlerinin bulunduğu yer arasındaki uçurumları aşp Zengibar Kalesi'ne ulaşmak, her babayığidin harcı değildi. O çok akıllı ve usta bir kummandandı. Ne askerini kurar, ne de istediğinden vazgeçerdi. Battal Gazi düşündü, taşındı. Ertesi sabah kimseye haber vermeden kılığını değiştirerek bir çerçi oldu, omuzuna bir heybe alarak, içine boncuk ve dokuma koydu. Zengibar Kalesi'nin kapısına geldi. Nöbetçiler ne istediğini sorunca, O da fakir bir çerçi olduğunu, eğer müsaade ederlerse üç beş akçelik alış veriş edip çoluk çocuğunun ekmeğini kazanacağını söyledi. Nöbetçiler O'nun kurnazlığını anlamadılar, şüphelenmediler ve müsaade verdiler. Alış veriş bahanesi ile her yere girdi çıktı. Her kıyıyı bucağı öğrendi. Kaledeki kuvveti anladıktan, kalenin neresinden hücum edileceğini tasarladıktan sonra da kaleden çıktı ve karargâhına döndü. İlk işi askerlerine emir vermek oldu :

"- Civar köylerde ne kadar boynuzlu hay-

van ve ne kadar iç yağı varsa toplayıp, bana getirin."

Askerleri hemen dağıldılar ve bütün boynuzlu hayvanlarla toplayabildikleri yağları getirdiler. Seyit Battal Gazi, bu iç yağlarından mumlar yaptırdı, hazırlattı. Gece olunca askerler mumları hayvanların boynuzlarına diktiler ve fitillerini yaktılar.

O gece, karanlık ve sessiz bir geceydi. Birden bire davullar çalmaya başladı. Boynuzlarında yanar mumlar dikili hayvanlar, bütün hızları ile Zengibar Kalesi'nin karşısındaki sirtı aşarak kaleye doğru koşmaya başladılar. Kalede bulunan askerler gece karanlığında uzaktan meşalelerle koşarak gelenlerin hayvan sürüsü olduğunu fark edemediler. Müslüman askerlerin ellerinde meşaleler taşıyarak kaleye hücum ettiklerini zannettiler. Karanlıklar içinde sirtı aşarak yaklaşan meşalelerin kum gibi kalabalık olduğunu görünce pek büyük bir ordunun saldırdığına inandılar.

"- Bunların çaralısı bu kadar, ya çurasızı kim bilir ne kadardır?" diyerek karşı koymaktan vazgeçtiler ve bir tek ok bile atmadan kimi vadilere inip kaçtılar, kimi de kendilerini uçurumlardan attılar. Seyit Battal Gazi, böylece bir tek şehit vermeden kaleyi fethetti.

**MESNEVİ'NİN
GÖLGESİNDE**

AHMET SEVGİ

ذوق باید تا دهد طاعات بر
مغز باید تا دهد دانه شجر

Kulun ibadetlerine güzellik katan, ondan alınan zevktir. Ağaç olabilmesi için çekirdeğin içli olması gerekir.

(Hz. Mevlânâ)

TANESİZ BAŞAK
*İbadetinden zevk almıyorsan, boşuna emek,
Tarlada başak çok lakin taneleri yok demek.*

(Ahmet Sevgi)

BİR BEYŞEHİR RÜYASI...

Cuma Sabahı Beyşehir'e gitmek için heyecanla uyandım. Çok geçmeden Konya otoparkına hareket ettim ve her 15 dakikada bir Beyşehir'e giden araçlardan birinde yerimi aldım. Bir süredir Beyşehir'e olan ilgi artış gösterdiği için seyahat şirketleri her 15 dakikada bir Beyşehir'e minibus kaldırıyor. Yaklaşık 10 dakikalık bir yolculuktan sonra Akyokuş'a ulaşılmış ve Beyşehir yoluna koyulmuştu.

Konya-Beyşehir yolu uzun süredir çift şeritli ve iki ayrı ana yol halinde düzenlendiği için 40 dakikada Beyşehir'e ulaşmak mümkün oldu. Yol üzerinde fi tarihinde yapılmış olan engebeli-virajlı, tümsekli-çukurlu eski yoldan zerre eser kalmamıştı. Eğer daha fazla vakit olsaydı, yol üzerindeki Unesco Dünya Kültür Mirası listesine girmiş ve restorasyonları parmak ısırtan Selçuklu Hanları'nda ikram edilen çorbaları ve şerbetleri tadabilecektim.

Konya-Beyşehir yolunun iki tarafında ormanlık araziler, yeşillikler her 10 km'ye bir piknik alanı olarak düzenlenmiş yerleri gördükçe vaktimin az olmasına oldukça üzülüm. Bu düşünceler içinde Beyşehir otoparkından İçerişehir'e servis yapan faytonlardan birine çoktan atlamışım. O ne

**PROF. DR.
HÜSEYİN
MUŞMAL**

güzel yolculuktu: Bir taraftan gelinler gibi süslenmiş atların çektiği faytonun eşliğinde, baştanbaşa restore edilmiş Eşrefoğlu Mahallesi'ne ulaşmak için sabırsızlanıyor, bir taraftan da gölün ve dört bir tarafa ekilmiş güllerin kokusunu çeke çeke Beyşehir'deki eşsiz havayı teneffüs ediyordum.

Nihayet tarihî Eşrefoğlu Mahallesi'ne giriş yapılan kale kapısı uzaktan göründü. Belki de bu kapı inşa edildiği dönem dışında hiç bu kadar ihtişamlı olmamıştı. Kapının etrafındaki surlar bütünüyle ayağa kaldırılmıştı ve artık faytonlar dışında hiçbir vasitanın tarihi mahalleye girişine izin verilmiyordu. O nasıl bir duyguydu ki, o büyük ve ihtişamlı kale kapısından gelinler gibi süslü iki atın çektiği nostaljik bir faytonla Beyşehir'e beyler gibi giriş yapıyordum.

Kale kapısında bizi oldukça nazik ve yöresel kıyafetler içinde görevliler karşıladı. Tarihi mahalledeki gezimiz sırasında rehberlere ihtiyacımız olup olmadığı soruldu.

Ellerimize verilen ve dört ayrı dilde hazırlanmış tanıtım rehberleri ve turizm haritalarına rağmen ben Beyşehir'de Turizm Fakültesi'nde eğitim görmüş, Eşrefoğulları ile Beyşehir'i avucunun içi gibi bilen korkartlı rehberlerden bir tanesinin bize eşlik etmesini istedim. Bunun üzerine 3 dil bildiğini yolculuğumuz sırasında öğrendiğimiz bir rehber bize dâhil oldu.

Daha kale kapısından yukarıya Bedesten'e doğru hareket etmiştik ki, Bedesten'in etrafında sıra sıra küçük dükkânlarda bir hareketlilik fark ettik. Aman Allah'ım! Bedesteni çevreleyen her dükkânda geleneksel Türk Zanaatları vücut bulmuştu. Bir tarafta bakır kalaylayanlar, bir tarafta kalbur holos yapanlar, bir tarafta hasır-kilim dokuyanlar, bir tarafta testi, çanak çömlek yapanlar, yani Beyşehir'in eski meşhur zanaatları her dükkânda boy göstermişti. Daha Bedesten'in içine girmeden dahi bu manzara karşısında çoktan büyülenmiştik.

Büyünün etkisi geçmeden Bedesten'in önünde faytonu durdurmuş ve rehberin bizi götürdüğü gizli dehlizleri incelemeye ve onların hikâyesini dinlemeye koyulmuştuk. Bu gizli dehlizler Eşrefoğlu Cami'nin içinden sur dışına doğru iki ana güzergâh halinde uzanıyordu. Bunlardan birisi son zamanlarda tamir edilmek ve temizlenmek suretiyle ziyarete açılmıştı. Yaklaşık 3 metre boyundaki bu yer altı geçitlerinin 200 metrelik kısmı elektrikle aydınlatılmış ve yer yer hava

boşlukları açılmak suretiyle ziyarete uygun hale getirilmişti.

Biz dehlizde ilerlerken rehber bize, 14. yüzyıl başlarındaki Moğol baskını sırasında yaşanan ilginç hikâyeleri çoktan anlatmıştı. Ama anlatılan hikâyelerin en ilginç ise Eşrefoğlu Mehmet Bey'in Mis adlı kadınla olan efsanevi aşk hikâyesi idi. Ben dehlizin Beyşehir Gölü kıyısına çıkış yaptığı noktada hikâyenin sonunu dinlemiş ve Mis adlı prensesin kaçırıldığı adayı uzaktan görebilmek umuduyla derin derin mavi göle bakakalmıştım.

Sonra yaşlı anacığımın sesiyle irkildim. Öğlum Hadi uyan, vakit geldi. Tarhana yapacağız.

